

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИКІВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я З ПИТАНЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Горачук В. В.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика

В роботі представлені основні методичні підходи до удосконалення підготовки керівників галузі охорони здоров'я України з питань менеджменту якості медичної допомоги. Показано, що кількісні, структурні і якісні перетворення відповідних програм і навчальних планів дозволяють очікувати підвищення рівня знань, вмінь і навичок слухачів та успішного їх застосування під час професійної діяльності.

Ключові слова: якість медичної допомоги, підготовка керівників, навчальний план і програма.

Проблема якості медичної допомоги населенню в більшості країн світу розглядається як основа національної політики в сфері охорони здоров'я, що обумовлено розвитком і вдосконаленням міжнародної системи стандартизації, необхідністю успішної діяльності медичних закладів різних форм власності в умовах ринкової економіки, підвищенням вимог населення до якості медичної допомоги, посиленням уваги суспільства до кінцевих результатів медичної діяльності [2, 9, 10].

В Україні державне регулювання якості медичної допомоги забезпечується низкою законодавчих і нормативних актів, відповідним за концептуальними підходами до міжнародних вимог [3–5, 7, 8]. Законом України від 07.07.2011 р. № 3612-VI «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві» започатковано реалізацію реформи в медичній галузі, основним змістом якої визначено підвищення доступності і якості медичних послуг.

Відомо, що забезпечення якості медичної допомоги відбувається за рахунок сукупності взаємопов'язаних ресурсів і діяльності, яка призводить до задоволення очікувань пацієнтів. За управління якістю, згідно з міжнародними стандартами систем якості, відповідальний керівник, який в рамках менеджменту якості здійснює планування, забезпечення, оцінку і контроль якості. Вищезазначене потребує відповідної підготовки управлінських кадрів шляхом включення до програм навчання в системі до- та післядипломної медичної освіти відповідних курсів з висвітленням сучасних підходів до управління якістю медичної допомоги [1, 6].

Матеріали та методи дослідження

Матеріалами дослідження слугували нормативні і методичні документи, які регламентують управління якістю в системі охорони здоров'я України, та навчально-методичні матеріали за темою. Використані методи системного підходу та системного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення

Системний аналіз навчально-методичних матеріалів сучасної післядипломної освіти з питань управління якістю медичної допомоги засвідчив обмеженість програми та навчального плану двома аудиторними годинами: семінарським заняттям у програмі циклу спеціалізації та практичним заняттям в циклі передатестаційної підготовки. Розгляд питань управління якістю передбачений в складі тематичних розробок із загального менеджменту, а отже, не створює у слухачів цілісного сприйняття менеджменту якості як окремої і найактуальнішої в період реформування галузі підсистеми управління, не сприяє глибокому розумінню проблеми якості з орієнтацією на виклики сьогодення, потреби пацієнтів, персоналу і фінансових можливостей держави їх задовольняти.

Саме тому керівництвом Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика і колективом кафедри управління охороною здоров'я удосконалення підготовки з проблеми управління якістю медичної допомоги визначено пріоритетним, надзвичайно важливим і вкрай необхідним для керівників підприємств, установ та організацій охорони здоров'я.

Практичне втілення обраного напрямку ре-

лізувалось у розробці двох навчальних модулів (основного і факультативного), присвячених менеджменту якості, в структурі багатoproфільної програми півторарічної післядипломної підготовки керівників медичних закладів за спеціальністю «Управління охороною здоров'я» та створенні навчального плану та програми циклу тематичного вдосконалення з питань управління якістю медичної допомоги для слухачів традиційної форми післядипломної освіти за фахом «Організація і управління охороною здоров'я».

Обсяг основного модулю на тему «Управління якістю медичної допомоги» складає 108 аудиторних годин, зокрема, 10 лекційних, 40 семінарських, 52 години практичних занять, 54 години самостійної роботи, і 6 годин для контролю знань.

Структуру модулю складають теми, присвячені концептуальним підходам до управління якістю медичної допомоги, а також основним положенням теорії і практики менеджменту якості. Послідовно розглядаються історична трансформація менеджменту якості в охороні здоров'я, вже традиційні (акредитація закладів охорони здоров'я, ліцензування медичної практики, сертифікація спеціалістів, стандартизація лікувально-діагностичного процесу), а також найсучасніші технології і методи управління якістю (управління ризиками в системі охорони здоров'я, клініко-економічний і фармако-економічний аналіз, оцінка медичних технологій, клінічний аудит, управлінський облік, управління результативністю медичних послуг, управління інноваціями в системі якості, організаційна культура і управління персоналом, самоменеджмент).

Тема «Управління якістю страхових медичних послуг» в структурі факультативного модулю «Робота ЛПЗ в системі медичного страхування» в разі вибору слухачем дозволяє оволодіти інструментами забезпечення якості медичних послуг в системі медичного страхування та внутрішнього контролю якості страхових медичних послуг. Тривалість навчання за вказаною темою 10 годин, з них 2 – лекційних, 4 – семінарських, 4 – практичних заняття з контролем знань в загальному заліку по модулю.

Навчання слухачів за освітньою програмою для півторарічної підготовки за фахом «Управ-

ління охороною здоров'я», зокрема, з питань управління якістю медичної допомоги, відповідає стандартам Всесвітньої федерації медичної освіти та Європейського регіонального бюро ВООЗ стосовно програм післядипломної освіти для управлінських кадрів системи охорони здоров'я, і розпочато в академії з вересня 2011 р.

Для слухачів, які охоплені традиційними формами очної післядипломної освіти на циклах спеціалізації тривалістю 2 місяці та передатестаційної підготовки тривалістю 1 місяць передбачена можливість тематичного вдосконалення «Управління якістю медичної допомоги як механізм підвищення її ефективності» тривалістю 39 годин (1 тиждень), з яких 4 години відведені для викладання лекційного матеріалу, 18 годин – для практичних занять, 17 – для семінарських, у тому числі, 2 години – для контролю знань. За змістом навчальний план і програма циклу тематичного вдосконалення максимально наближені до тематичного наповнення модулю «Управління якістю медичної допомоги» півторарічної програми підготовки слухачів. Оволодіти знаннями з питань управління якістю, навчаючись на запропонованому циклі тематичного вдосконалення, керівники закладів охорони здоров'я будь-якого рівня медичної допомоги зможуть вже у 2012 р. згідно плану комплектування циклів.

Співвідношення за тривалістю лекційних занять з практичними і семінарськими в межах розроблених навчальних планів і програм свідчить про поєднання теоретичних основ управління якістю з практичною спрямованістю тематики та забезпеченням зворотного зв'язку шляхом контролю знань для оцінки ефективності навчання.

Висновки

Таким чином, удосконалення методичних підходів до підготовки керівників галузі охорони здоров'я з питань управління якістю медичної допомоги шляхом кількісних, структурних і якісних перетворень відповідних програм і навчальних планів дозволяє очікувати підвищення рівня знань, вмінь і навичок слухачів та успішного їх застосування під час професійної діяльності.

Література

1. Вороненко Ю. В. Проблеми забезпечення якості кадрових ресурсів системи охорони здоров'я України / Ю. В. Вороненко // Охорона здоров'я України. – № 3, 2008. – С. 20–21.
2. Задоволеність медичною допомогою як критерій якості її надання / Децик О. З., Кольцова Н. І., Самотюк О. Л. [та інш.] // Медичні перспективи. Том XV, № 1, 2010. – С. 71–74.
3. Дзяк Г. В. Підходи до визначення стратегії підвищення якості медичного обслуговування в Україні, гармонізовані з загальноєвропейськими методами /
4. Дзяк Г. В., Лехан В. М., Крячкова Л. В. // Медичні перспективи. Том XV, № 1, 2010. – С. 6–9.
5. Лехан В. М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір / Лехан В. М., Слабкий Г. О., Шевченко М. В. – К., 2009. – 50 с.
6. Москаленко В. Ф. Організаційно-методичні аспекти підвищення якості медичної допомоги в Україні / Москаленко В. Ф., Грузева Т. С., Галієнко Л. І. // Медичні перспективи. Том XV, № 1, 2010. – С. 123.
7. Про затвердження Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні

- на період до 2020 року [Електронний ресурс] / Міністерство охорони здоров'я України. – Наказ від 01 серпня 2011 р. № 454. – Режим доступу: <http://news.yurist-online.com/laws/37323/> – Назва з екрану.
7. Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [Електронний ресурс] / Указ Президента України від 27 квітня 2011 р. № 504/2011. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13492.html> – Назва з екрану.
 8. Рекомендації щодо вдосконалення системи управління якістю медичної допомоги в Україні: інструменти управління якістю / Проект ЄС «Сприяння реформі вторинної медичної допомоги в Україні» // Представництво Європейської Комісії в Україні. – К., 2009. – 44 с.
 9. Руководство по разработке стратегий обеспечения качества и безопасности с позиции систем здравоохранения / Европейское региональное бюро Всемирной организации здравоохранения, 2008. – 86 с.
 10. Слабкий Г. О., Дудіна О. О. Основні міжнародні підходи до визначення і формування основ політики поліпшення якості медичних послуг / Г. О. Слабкий, О. О. Дудіна // Охорона здоров'я України. – № 4, 2008. – С. 119–120.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ К ПОДГОТОВКЕ РУКОВОДИТЕЛЕЙ СИСТЕМЫ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ПО ВОПРОСАМ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ

Горачук В. В.

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П. Л. Шупика

В работе представлены основные методические подходы к совершенствованию подготовки руководителей здравоохранения Украины по вопросам менеджмента качества медицинской помощи. Показано, что количественные, структурные и качественные преобразования соответствующих программ и учебных планов позволяют ожидать повышения уровня знаний, умений и навыков слушателей и успешного их применения в процессе профессиональной деятельности.

Ключевые слова: качество медицинской помощи, подготовка руководителей, учебный план и программа.

METHODOLOGICAL APPROACHES IMPROVEMENT FOR TRAINING OF PUBLIC HEALTH MANAGEMENT OF QUALITY MEDICAL CARE

Gorachuk V.

National Medical Academy of Postgraduate Education name'd by P. L. Shupyk

This paper presents the main methodological approaches to improve the training of managers of health of Ukraine on quality management of medical care. It is shown that quantitative and qualitative structural transformation of appropriate programs and curricula can expect increased knowledge, skills and abilities of managers and their successful use in professional activities.

Keywords: quality care, training managers, curriculum and program.